

מתנה

אמנון צורף

הרוניק דיווש בכוח על אופניו בשביל העולה מן הלול אל צריף מזכירות הקיבוץ שבפסגת הגבעה.

"הם הקדימו", מלמל לעצמו בכעס, "זה לא מכובד לארח אורחים ככה, ישר מהעבודה".

על אף שרגליו בלטו מחוץ למכנסי החאקי, לכד באמצעות אטב כביסה את שולי המכנסים, לבל יתפסו בשרשרת האופניים החשופה והמדולדלת.

הכנף האחורית של האופניים הישנים שפשפה את הגלגל, הרגלית התנדנדה והשמיעה קול נקישה כל אימת שרגלו פגעה בה. בגלגל הקדמי חסר אויר.

כך הגיע אל צריף המזכירות, הישר אל מול הפמליה של עשרה אנשים שחורי עור, חנוטים בחליפות, שטיפות זיעה ניגרו מצוואריהם אל חולצותיהם המעומלנות.

"תכיר", אמר לו אברהם רוזן, איש משרד החוץ, "זהו מובוטו ססה סקו, נשיא מדינת זאיר החופשית, שהייתה פעם קונגו הבלגית, הוא הגיע לביקור ממלכתי בישראל בראש משלחת, וביקש לבקר בקיבוץ כדי ללמוד על הקואופרציה המתקדמת בעולם".

גבר כבד גוף, לבוש מדי צבא, שכנפי צניחה של צה"ל ענודות על צווארו, קד קידה קלה לעומתו. "זהו אהרון שרון, מזכיר הקיבוץ", המשיך רוזן, בפנותו אל האורחים.

אהרוניק קד קידה מסורבלת. "אני מכיר אותו", אמר לרוזן בקול נמוך, "אימנתי אותו בקורס צניחה, הוא שבר את הרגל בצניחה הראשונה".

"אל תגיד לו כלום על זה", מלמל רוזן, "אולי הוא לא יאהב זאת".

אבל מובוטו, חייך חיוך רחב: "מה שלומך", אמר בעברית, "אתה זוכר את הסווינג, מתקן האימונים שכולם פוחדים ממנו?" הוסיף באנגלית מלווה במבטא כבד.

"לא חשבתי שתזכור אותי", חייך אהרוניק. "הָא, הָא, הָא", צחק מובוטו, "את הסווינג אהבתי, לא את הצניחה".

"מר מובוטו ססה סקו מבקש ללמוד על הקיבוץ", פתח רוזן בטון רשמי, "יש לו רצון להעתיק את השיטה הקיבוצית לארצו, ולהביא לניצול יעיל יותר של משאבים".

"תסלחו לי על הלבוש שלי", אמר אהרוניק בטון מתנצל, "הקדמתם, ובאתי ישר מן הלול. בואו ניגש לחדר האוכל".

"איך זה, שאתה מזכיר הקיבוץ, ועובד בלול?" שאל רוזן בעת שפסעו על מדרכת בטון שחצתה מדשאה רחבת ידיים בדרך לחדר האוכל.

"העיקרון פשוט", ענה אהרוניק, "ככל שאתה נמצא יותר זמן במזכירות, כך גדלה כמות הפניות של החברים. כשאתה לא נמצא, רבות מהבעיות נפתרות מעצמן".

בחדר האוכל הסמוך למזכירות, כבר היה ערוך שולחן מכוסה במפה לבנה של ערב שבת. כלי אוכל של סדר פסח הוצאו מהמחסן והוברקו.

הארוחה הוכנה על פי הנחיות משרד החוץ, שמימן את הוצאות האירוח.

האורחים המכובדים הופנו לצידי האחד של השולחן, אנשי משרד החוץ וחברי מזכירות הקיבוץ הושבו מולם. ברכות נישאו לפי כל כללי הטקס.

"לפני שנים רבות ביקרתי בישראל", פתח מובוטו, "בעת שהייתי ראש הצבא. מדינת ישראל, תמכה בצבא שלנו ואימנה את חיילינו. עברתי כאן, יחד עם חיילי, קורס צניחה, והמדריך המצוין שאימן אותי, היה החבר שלכם אהרון, שזכרתי אותו לטובה כל השנים. לכן החלטתי לקיים ביקור חוזר בישראל, ובקיבוץ. אני מאוד שמח שהוא יארח אותנו כאן היום".

אהרוניק קם להשיב. "ברוכים הבאים אורחים נכבדים, ודאי שאני זוכר את מר מובוטו, הוא היה תלמיד מצטיין, ועל אף דרגתו הגבוהה, מילא אחר כל ההוראות".

בתום הסיוור שערך אהרוניק לאורחים, לאחר הארוחה, ולפני הפרידה, אמר מובוטו "נהניתי מאוד מהביקור המעניין. אכן, יש לי רצון, להעתיק את השיטה ולהקים קיבוצים כאלו לבני שבט ההוטו הנאמנים לי. אנחנו נבקש ממשרד החוץ הישראלי לשלוח אנשי קיבוץ לארצנו ולהדריך אותנו בהקמת הקיבוצים. מובן שמר אהרון יהיה רצוי כראש המשלחת".

אהרוניק נשם נשימה עמוקה בהתבוננו באוטובוס המתרחק, וחזר אל הלול על אופניו המטרטרים.

"מר מובוטו, היה מרוצה מאוד מהביקור", אמר רוזן לאהרוניק בטלפון שבוע לאחר מכן, "אנחנו מטפלים בנושא המשלחת. זה לא פשוט כפי שמובוטו חשב, יש קשיים פרוצדורליים, אבל אנחנו מטפלים. הוא לא חדל להזכיר את שמך והביע רצון להעניק לך מתנה מיוחדת. הוא ישלח אותה אליך בהקדם".

עיתונים וטלוויזיה, החונים בצד הכביש גם ברגע זה. חברת שמירה דואגת לכך שלא יתגנב איש. עלינו לקבל החלטה מהירה, כי ברור שסכנות רבות אורבות לפתחנו.

ישראל, ותיק החברים, ביקש רשות הדיבור: "האופניים האלו שלנו", אמר, "קיבל אותם חברנו אהרוניק המזכיר. הואיל וזהו רכוש שיש לו ערך גבוה, יש צורך לקיים החלטות. האופניים הם רכוש המשק".
 "נו ומה יעשה המשק ברכוש הזה?" סנטה בו מאשה ממקומה בקהל.

"צריך למכור אותם ולחלק לחברים את הכסף". צעק נחומיק.

"לדעתי", קם ואמר צבי, בוגר הכשרת קלוסובה, "כל חבר יקבל את האופניים לשבוע בשנה ויזכה גם הוא לחוש בעל ערך".

"חברים", היסה אותם אהרוניק. "אתם שוכחים שכל יום שהאופנים נמצאים כאן, הסכנות גוברות, שלא לדבר על ארגוני פשע שיגיעו, או סתם גנבים. מר רוזן, איש משרד החוץ, יושב כאן איתנו, ואני נותן לו את רשות הדיבור".

רוזן קם, פשט את מקטורו, ופתח כפתור עליון בחולצתו הלבנה. "שלום לכל החברים", הכריז, "התברכתם באיש מופלא, אהרוניק, המזכיר שלכם, ששבה את ליבו של מובוטו, נשיא זאיר לשעבר. המתנה שמר מובוטו שלח לאהרוניק, הינה יקרת ערך באופן מיוחד. לנציבות שירות המדינה ישנן תקנות לגבי מתנות שמקבל עובד ציבור". הוא עשה אתנחתא, ולגם מכוס המים שעמדה לפניו. "אמנם אהרוניק אינו עובד מדינה, אבל בתוקף הנסיבות הוא שימש כמארח רשמי של מר מובוטו. לפיכך, חלות עליו התקנות. תמונה ועדה בין-משרדית, אשר תחליט על גורל המתנה. בינתיים יועברו האופניים לרשותו של האפוטרופוס הכללי של המדינה". הוא ניגב את מצחו במפית, והמשיך. "עליכם לארוז שוב את האופניים ולהכניסם לארגו, בפיקוח של אנשי משרדי הממתנים כאן, מחר תגיע משאית שתיקח את הארגו לירושלים". הוא סיים את דבריו והתיישב.

"איזו חוצפה", צעק אחד החברים. "גזלנים", זעק חבר אחר.

"חברים, חברים", ניסה אהרוניק להרגיע את הציבור. "יש כללים במדינה ואין לנו אלא להישמע להם".

חבורות חבורות, המשיכו החברים להתגודד לאחר האספה והוויכוחים נמשכו עד שעה מאוחרת.

האופנים, שבו והוכנסו על ידי מנחם המסגר לארגו, בפיקוח אנשי משרד החוץ. הארגו ננעל והועבר למחסן הכלים של המסגרייה, שננעל גם הוא. את המפתחות מסר אהרוניק למר רוזן שנכנס למכוניתו ונסע לדרכו.

כעבור חודש, נקרא אהרוניק אל הטלפון במזכירות בעת ארוחת הצהרים.

"יש חדשות", אמר לו רוזן. "מובוטו הודח מהשלטון, אפשר לנשום לרווחה ולרדת מכל עניין המשלחת".

"כבר כמעט שכחתי מכל העניין", ענה לו אהרוניק, "זה באמת מיותר לי לגמרי".

"אבל בטרם הודח, הוא הספיק לשלוח לך משהו בדואר דיפלומטי", המשיך רוזן, "איני יודע מה הדבר. הוא סגור וארוז. תקבל זאת מחר".

למחרת היום הגיע סנדר לקיבוץ, וממנו הורד ארגו העץ הגדול, שהתנוססה עליו חותמת הדואר הממלכתי של זאיר. הארגו היה ממוען 'אל: מר אהרון, מזכיר הקיבוץ'.

הארגו הוצב ברחבת חדר האוכל. גרשון הנגר הביא כלי עבודה והחל לפתוח את דופן העץ הכבד. סקרנים החלו להתאסף ולצפות בנעשה.

משנפתח הארגו, נתגלה לעיני כול – זוג אופניים חדש. החברים התבוננו, משפשפים את עיניהם בתדהמה. האופניים היו מזהב טהור.

השתררה דממה. החברים התקרבו וניגשו למשש את הפלא, מביטים כלא מאמינים. מנחם, המסגר המדופלם, ניגש אל האופניים, שלף מכיסו מיקרומטר וזכוכית מגדלת. גרד פה, שפשף שם, בדק, מדד ולבסוף ציין בחגיגות: "האופניים מצופים ב-0,25 מ"מ של זהב 14 קראט". לאחר מכן הוציא מכיסו השני מפתח ברגים ושחרר את האופניים מאריזתם.

אהרוניק ניגש אל האופניים. הכול היה מצופה זהב: המושב, השרשרת, הצמיגים, ואפילו הפעמון. הוא עלה על האופניים, והחל לדווש. הכנף לא שפשפה את הגלגל, הרגלית לא טרטרה. האופניים החליקו ללא קול על מדרכת הבטון. לבסוף, חזר ואמר לחברים: "הואיל ולא נאה הדבר, שמזכיר קיבוץ ירכב על אופני זהב, תתקיים אסיפת חברים עוד הערב, ויוחלט בה מה יעשה עם האופנים".

צריף חדר האוכל הישן היה מלא. רבים מהחברים עמדו לאורך הקירות.

תורניות בוטלו, ילדים הושכבו לישון מוקדם, עובדי החוץ התקבצו ובאו, חברים הנמצאים בחופשה נהרו. הכול רצו לחזות בפלא, ולהיות שותפים להחלטות.

מעולם לא אחזה באנשי הקיבוץ התרגשות כזאת. האופניים המבהיקים הוצגו בפינת האולם, מגודרים לבל

ייפגעו מידיים סקרניות ובלתי זהירות.

אהרוניק קם, כחכם בגרונו, ופתח בדברים: "השמועה על האופניים כבר עשתה לה כנפיים בכל הארץ. הטלנו סגר על הקיבוץ, ונאלצנו להרחיק כתבי

לקראת הצהריים הגיעה החבילה ליעדה בירושלים,
נפרקה ונפתחה.
בתוך הארגז התגלה זוג אופניים חבוטים, הכנף האחורית
משפשפת את הגלגל, הרגלית מתנדנדת ומטרטרת, ובגלגל
הקדמי חסר אויר.
אהרוניק השכים קום, כדרכו, לעבודת יומו. הוא עלה על
זוג אופניים שחורים מבריקים, ונסע אל הלול, נסיעה חלקה
ושקטה. ■

על פי הוראות משרד החוץ, התבקש אהרוניק להציב
חברים לשמירה על המחסן.
מנחם ששימש גם כרכז הביטחון, ערך את רשימת
השומרים והציב את עצמו בראש הרשימה. הוא חזר הביתה
בשעת לילה מאוחרת וצנח מותש על מיטתו.
למחרת בבוקר, הגיעה המשאית. הנהג הוציא מכיסו את
המפתח ופתח את המחסן. שני סבלים העמיסו את הארגז
על המשאית, וזו יצאה לדרכה.

פני יאנוס. ציור – הדסה גורוהובסקי